

luonnos 10.10.2023

MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖ
Neuvotteleva virkamies
Suvi Ruuska

Muistio
10.10.2023

Liite 1

VALTIONEUVOSTON ASETUS VUODELTA 2023 MAKSETTAVISTA MAATALOUDEN TUOTANNOSTA IRROTETUISTA SUORISTA TUISTA ANNETUN VALTIONEUVOSTON ASETUKSEN MUUTTAMISESTA

1. Asian tausta ja asetuksenantovaltuudet

Rahoituskaudella 2023-2027 Euroopan unionin kokonaan rahoittamista suorista tuista säädetään jäsenvaltioiden yhteisen maatalouspolitiikan nojalla laadittavien, Euroopan maatalouden tukirahastosta (maataloustukirahasto) ja Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastosta (maaseuturahasto) rahoitettavien strategiasuunnitelmien (YMP:n strategiasuunnitelmat) tukea koskevista säännöistä sekä asetusten (EU) N:o 1305/2013 ja (EU) N:o 1307/2013 kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2021/2115, jäljempänä suunnitelma-asetus. Euroopan unionin kokonaan rahoitamiin tuotannosta irrotettuihin suoriin tukiin kuuluvat suunnitelma-asetuksen 16 artiklan mukaan perustulotuki, uudelleenjakotulotuki, nuorten viljelijöiden tulotuki ja ilmasto- ja ympäristö- ja eläinten hyvinvointia koskevat järjestelmät (ekojärjestelmätuki).

Kansallisesti suorista tuista säädetään Euroopan unionin suorista viljelijätuista annetussa laissa (1332/2022). Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää tarkemmin perustulotuesta lain 10 §:n 2 momentin perusteella, uudelleenjakotulotuesta 11 §:n 2 momentin perusteella, nuorten viljelijöiden tulotuesta 12 §:n 6 momentin perusteella ja ekojärjestelmätuesta 13 §:n 4 momentin perusteella. Edellä mainittujen säännösten perusteella on annettu valtioneuvoston asetus vuodelta 2023 maksettavista maatalouden tuotannosta irrotetuista suorista tuista (126/2023). Asetus sisältää tarkemmat säännökset perustulotuen, uudelleenjakotulotuen, nuorten viljelijöiden tulotuen ja ekojärjestelmätuen myöntämisen yleisistä edellytyksistä, aktiiviviljelijästä, perustulotuen tukialueista ja perustulotuen enimmäismäärän jakamisesta tukialueille sekä perustulotuen hehtaarikohtaisesta määrästä. Lisäksi asetuksessa säädetään uudelleenjakotulotuen ja nuorten viljelijöiden tulotuen tarkemmista ehdoista sekä tuen määrästä. Asetuksella säädetään myös ekojärjestelmätuen eri ekojärjestelmien tarkemmista ehdoista, sitoumuskausista ja tuen määrästä.

Vuodelta 2023 maksettavista maatalouden tuotannosta irrotetuista suorista tuista annettua valtioneuvoston asetusta ehdotetaan muutettavaksi. Asetuksella ehdotetaan tarkennettavaksi vuodelta 2023 maksettavan perustulotuen, uudelleenjakotulotuen, nuorten viljelijöiden tulotuen ja ekojärjestelmätuen (luonnonhoitonurmet, viherlannoitusnurmet, monimuotoisuuskasvit) yksikkökohtaisia tukitasoja ensimmäisessä maksuerässä. Edellä mainituista tuista, lukuun ottamatta talviaikaista kasvipeitettä koskevaa ekojärjestelmää, on tarkoitus maksaa joulukuussa ensimmäisessä maksuerässä noin 95 prosenttia. Arvioituja yksikkökohtaisia tukitasoja tarkennettaisiin vuoden 2023 tukihaun ja valvonnan tulosten perusteella ennen tukien maksamista, jotta tukeen käytettävissä oleva määräraha tulisi käytetyksi enimmäismäärän mukaisesti. Lopulliset tukitasot tarkennetaan vielä ennen vuoden 2024 kesäkuun loppua eli ennen toista maksuerää, kun kaikki tarvittavat tiedot toimenpidetasolla, esimerkiksi talviaikaista kasvipeitettä koskevan ekojärjestelmän osalta, ovat tiedossa.

2. Asetuksen valmistelu

Asetusehdotus on valmisteltu virkatyönä maa- ja metsätalousministeriössä yhteistyössä Ruokaviraston kanssa.

Asetusehdotuksesta pyydettiin lausunto valtiovarainministeriöltä, ympäristöministeriöltä, Ahvenanmaan maakunnan hallitukselta, Ruokavirastolta, Luonnonvarakeskukselta, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksilta, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry:ltä, Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC r.f.:ltä, ProAgria Keskusten Liitolta, Svenska lantbrukssällskapens förbund rf:ltä, Suomen luonnonsuojeluliitolta, WWF Suomelta, Natur och Miljö rf:ltä.

3. Pykäläkohtaiset perustelut

5 §

Asetuksen 5 §:ää muutettaisiin siten, että perustulotuen vuoden 2023 enimmäismäärää sekä alueellisia enimmäismääriä täsmennettäisiin tukialueittain.

Alueelliset enimmäismäärät vuonna 2023 olisivat tukialueittain seuraavat:

tukialue	miljoonaa euroa	prosenttia
AB	xxx	50,3
C	xxx	49,7

6 §

Asetuksen 6 §:ää muutettaisiin siten, että vuodelta 2023 maksettavan perustulotuen hehtaarikohtaista määrää ensimmäisessä maksuerässä tukialueilla AB ja C tarkennettaisiin vuoden 2023 tukihaun ja valvonnan tulosten perusteella.

Perustulotukea voitaisiin myöntää vuonna 2023 tukialueittain enintään seuraava euromäärä tukikelpoista hehtaaria kohden:

tukialue	euroa/hehtaari
AB	xxx
C	xxx

7 §

Asetuksen 6 §:ää muutettaisiin siten, että vuodelta 2023 maksettavan uudelleenjakotulotuen hehtaarikohtaista määrää ensimmäisessä maksuerässä tarkennettaisiin vuoden 2023 tukihaun ja valvonnan tulosten perusteella. Uudelleenjakotulotukea voitaisiin vuonna 2023 myöntää enintään x euroa hehtaarilta.

11 §

Asetuksen 11 §:ää muutettaisiin siten, että vuodelta 2023 maksettavan nuorten viljelijöiden tulotuen hehtaarikohtaista määrää ensimmäisessä maksuerässä tarkennettaisiin vuoden 2023 tukihaun ja valvonnan tulosten perusteella. Nuorten viljelijöiden tulotukea voitaisiin vuonna 2023 myöntää enintään x euroa hehtaarilta.

12 § 2 mom.

Pykälän 2 momenttia muutettaisiin pysyvän nurmen säilyttämisaajan osalta tuen maksuaikataulun varmistamiseksi. Pysyvän nurmen ala olisi säilytettävä kyntämättä 1.5. asti eikä viljelijä saisi vähentää pysyvän nurmen alaa tilallaan sinä aikana, jona hän sitoutuu talviaikaista kasvipeitettä koskevaan ekojärjestelmään. Momentin nykyisen sanamuodon mukaan pysyvän nurmen ala olisi säilytettävä kyntämättä 16.5. asti. Talviaikaista kasvipeitettä koskevan ekojärjestelmän tuki tulee maksaa yhteisen maatalouspolitiikan rahoituksesta, hallinnoinnista ja seurannasta sekä asetuksen (EU) N:o 1306/2013 kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/2116 44 artiklan mukaan viimeistään 30.6. Tuen maksu edellyttää, että tukea koskeva valvonta on suoritettu loppuun. Monitorointiprosessia ei ehditä suorittamaan, mikäli monitoroitavia ehtoja on vielä toukokuussa. Lisäksi pysyvien nurmien säilyttämiskaavan aikaistaminen mahdollistaisi myös nurmien uudelleen perustamisen tilanteessa, jossa nurmi halutaan muokata. Tämä olisi tärkeää kasvipeitteisyyden jatkuvuuden kannalta.

19 §

Asetuksen 19 §:ää muutettaisiin siten, että vuodelta 2023 maksettavan ekojärjestelmien tuen hehtaarikohtaista määrää ensimmäisessä maksuerässä tarkennettaisiin vuoden 2023 tukihaun ja valvonnan tulosten perusteella.

Ekojärjestelmistä voitaisiin maksaa vuonna 2023 hehtaaria kohden enintään:

toimenpide	euroa
talviaikainen kasvipeite	xx
luonnonhoitonurmet	xx
viherlannoitusnurmet	xx
monimuotoisuuskasvit	xxx

4. Taloudelliset vaikutukset

Perustulotuki, uudelleenjakotulotuki, nuorten viljelijöiden tulotuki ja ekojärjestelmätuki ovat kokonaan Euroopan unionin rahoittamia tukia. Perustulotuesta, uudelleenjakotulotuesta, nuorten viljelijöiden tulotuesta ja ekojärjestelmätuesta aiheutuvat kustannukset suoritetaan valtion talousarvion momentilta 30.20.41 (EU-tulotuki ja EU-markkinatuki). Vuoden 2023 valtion talousarvion kyseisen momentin määräraha on 520,600 miljoonaa euroa. Momentin määrärahasta käytetään vuonna 2023 perustulotukea varten enintään noin xx miljoonaa euroa, uudelleenjakotulotukea varten enintään noin xx miljoonaa euroa, nuorten viljelijöiden tulotukea varten enintään noin xx miljoonaa euroa ja ekojärjestelmätukea varten enintään noin xx miljoonaa euroa. Vastaavat Euroopan unionilta saatavat tulot tuloutetaan momentille 12.30.01 (EU:n maataloustukirahastosta saatavat tulot).

Yksikkötukitasoja muuttamalla pyritään mahdollistamaan se, että perustulotukeen, uudelleenjakotulotukeen, nuorten viljelijöiden tulotukeen ja ekojärjestelmätukeen käytettävissä oleva osuus valtion talousarvion momentin 30.20.41 määrärahasta tulee käytetyksi enimmäismäärän mukaisesti.

5. Lausuntopalaute

6. Laintarkastus

7. Voimaantulo

Asetus on tarkoitettu tulemaan voimaan x.x.2023.

Esitys: Esitetään, että valtioneuvosto antaa asetuksen vuodelta 2023 maksettavista maatalouden tuotannosta irrotetuista suorista tuista annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta